

A szülésznőképzés múltja, jelenes és jövője hazánkban

**Prof. Dr. Rigó János Ph.D., MTA doktora
 tanszékvezető egyetemi tanár**

**Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar
 Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikai Ismeretek Tanszék**

**Együtt a Magyar Szülészetiért 2024. Ünnepi Konferencia
 Orvos-Szakdolgozó Találkozó, 2024. október 18.**

**„Az tudja megérteni a jelent és
meglátni a jövőt, aki ismeri a múltat.”**

(K.I.)

Az egyetemi szülésznőképzés kezdete hazánkban I.

- 1769 Nagyszombati Egyetem Orvosi Kara megalakul

1770 Generale Normativum in Re Sanitatis
Instructio Obstetricum

Csak **diplomával rendelkezhető baba vezethet szülést** (1770)

1770-1779 között 43 baba szerez oklevelet

- Szülészet oktatói: Plenck József (sebész, szülészmester), Rác Sámuel (élettanász), Stáhly György (sebész, szülészmester, szemész), Szenning János (bonctan), Ágoston Elek (szülész, szemész)
- 1811/12 tanév 2. szemesztere . **Elméleti és Gyakorlati Szülészeti Tanszék megalakulása (I. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika)**
1813-tól 5 hónapos képzés

Az egyetemi szülésznőképzés kezdete hazánkban II.

- 1855-65 Semmelweis ~ 2000 bába vizsgáztatása
- 1875 orvostanhallgatóknak **kötelező tantárgy a szülészet**
- Kézmárszky: **szülészet oktatásának szétválasztása** (orvos és bábaképzés)
1875 **első egyetemi tankönyv** (magyar, német, szlovák nyelven)
- 1881 **II. Szülészeti Klinika** (Tauffer Vilmos) - szülésznőképzés céljából (5 hónapos képzés)
- Tauffer **első „statisztikai munkák”** 1891, 1897

9117 községben nincs bába - **Hiány: ~ 4000 bába**

Az egyetemi szülésznőképzés kezdete hazánkban III.

- Tauffer első „statisztikai munkák” 1891, 1897

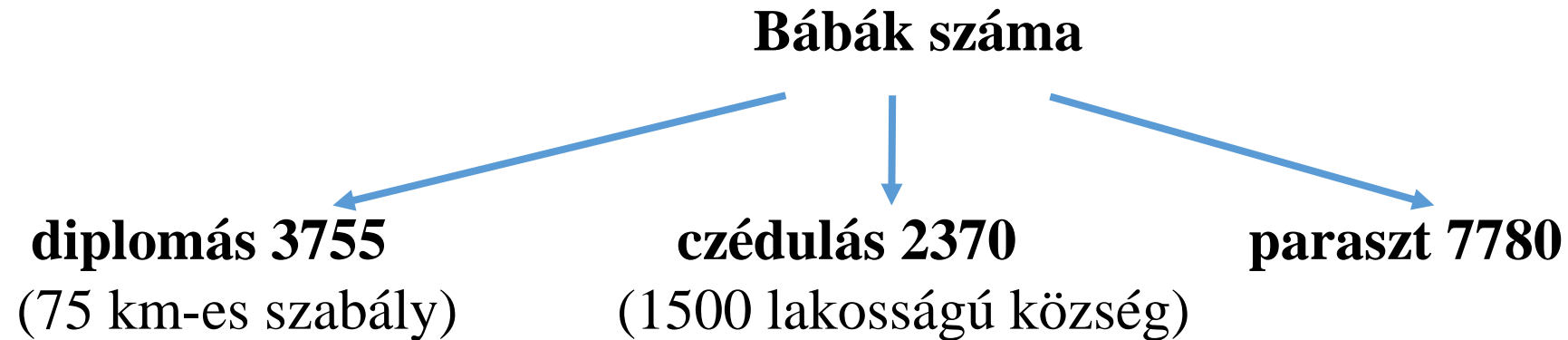
- 1897: 650 163 gyermek születik:
  - 15179 halva születik
  - 144 902 egy éven belül meghal**Összes veszteség 160 081 gyermek**

9117 községben nincs bába - **Hiány: ~ 4000 bába**

- **40 éves vita**

Egyetértés: 1. 1876-ban statuált cédulás bábák intézménye nélkülözhetetlen.
2. Az intézmény nem vált be, fejleszteni kell.

Az egyetemi szülésznőképzés kezdete hazánkban IV.

Javaslat:

1. Czédulás bábák számának növelése
2. Bábaképzők létesítése

Az egyetemi szülésznőképzés kezdete hazánkban IV.

Első rendű képzőhelyek 8 intézet: (5 hónapos képzés)

Okleveles bába képzése

Másodrendű képzőhelyek 16 intézet: (3 hónapos képzés)

Czédulás bába továbbképzése

Paraszt bába képzése

Bábaképzés intézményei 1770-1918

Elsőrendű bábaképzők (8 intézet)

Nagyszombat (1770) Buda, Pest (1777, 1783)
(Budapest 1898-tól)

Kolozsvár (1775)

Nagyszeben (1809)

Pozsony (1873)

Szeged (1884)

Pécs (1892)

Debrecen (1896)

Szombathely (1897)

Másodrendű bábaképzők (16 intézet)

Nagyvárad (1873)

Ungvár (1884)

Kaposvár (1891)

Szekszárd 1897

Miskolc (1900)

Nyitra (1900)

Eperjes (1900)

Rimaszombat (1901)

Máramarossziget (1902)

Temesvár (1902)

Győr (1903)

Sopron (1903)

Déva (1904)

Dés (1904)

Marosvásárhely(1902)

Kassa (1907)

1889: Belügyminiszteri rendelet: képesítés nélkül nem tevékenykedhet bába

Bábatanfolyamok a XX. században

1920/21-től a tanfolyam időtartama **10 hónap (feltétel 6 elemi)**

1931-1947 **10 hónapos elméleti képzés és 2 hónapos gyakorlati képzés**

1941-től felvételinél **képességvizsgálat**

1945-től képzés **6 helyen**: Debrecen, Pécs, Szeged Női Klinikákon szervezetileg csatoltan
Budapest, Szolnok, Szombathely önálló bábaképző

1947 Állami Szülésznőképző Intézetek szervezeti működési szabályzata:

18 hónap elméleti-gyakorlati tanfolyam
6 hónap kórházi gyakorlat (100 szülés)
(feltétel általános iskolai 8 osztály)

1950-es, 60-as évek **Egészségügyi Szakiskolák** keretébe olvadt a képzés

1965-től a szülésznőképzőbe **feltétel az érettségi**

1972-1994 **szakközépiskola után 10 hónap szakosító tanfolyam (munka mellett)** - Treit S. komplex kiadvány
gimnázium után szakiskolában 2 éves nappali tagozatos képzés

Bábaképzés az ezredfordulón

1991/92 **gimnáziumi érettségire épülő kétéves nappali tagozat** (szülésznő-technikus) kísérleti jelleggel

1994 **3 éves képzés nappali tagozaton OKJ 5.4**

2000-től átmeneti időszak **„Szülésznői HÍD” (egy éves) a szakképesítés felsőfokúnak minősült OKJ 5.5**

2000-es évek eleje érettségire épülő 3 éves képzés mely szintén felsőfokú OKJ 5.5 AIFSZ képzés egyetemi képzés

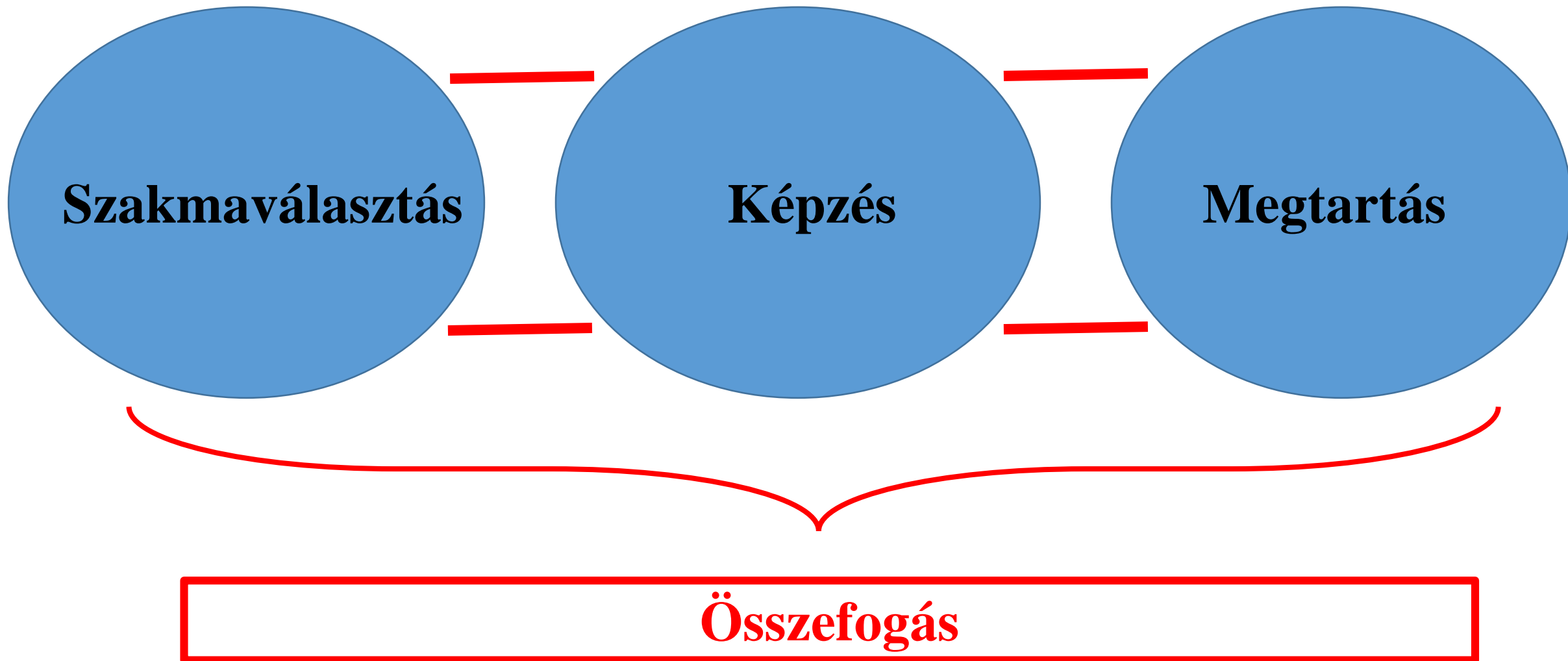
2006 **BSc képzés** (nappali, levelező) Budapest, Debreceni Egyetem (Nyíregyháza), majd Pécs, Győr

Helyzetkép

Végzettség szintje	Működési nyilvántartás (fő)
Középfokú (szülésznő, szülésznő 5.4, szülésznő 5.5)	1340
Felsőfokú (szülésznő BSc, szülésznő főiskolai végzettség)	977
Összesen	2317

Az Eütv. 112.§-a szerinti egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában szereplő szülésznők száma a legmagasabb szülésznői szakképesítésük szerinti (középfok, felsőfok) bontásban (2024.09.01.)

Szülésznői létszám növelése

Elvárások a képzéssel kapcsolatban napjainkban

Magas színvonalú szülészeti ellátás személyi feltételeinek biztosítása

- szakmai felkészültség (elméleti és gyakorlati)**
- holisztikus szemléletmód
(környezeti és érzelmi tényezők figyelembevétele)**
- biztonság, megbízhatóság**
- alkalmazkodás a legújabb ismeretekhez**

„ÚJ KKK”

Változó Képzés Kimeneti Követelmények

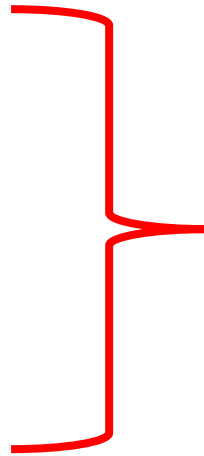
- **Tudás**
- **Képesség**
- **Attitűd**
- **Autonómia és felelősség**

Szülésznői tevékenység változása

**Kompetenciák bővülése
(orvosi tevékenységek)**

Nagyobb önállóság

Növekvő felelősség

Mélyebb tudás

Új képességek

Jövő: MSc képzés (mesterképzés) bevezetése

Cél:

Egészségügyi szakemberek képzése, akik a szülészet-nőgyógyászat területén speciális szakértői tudás birtokában **komplex döntési képességekkel és bővebb kompetenciakörrel rendelkeznek** a klinikai gyakorlatban.

Képes:

- a betegevizsgálattal és a diagnózisalkotással kapcsolatos **kiterjesztett hatáskörű önálló munkavégzésre**
- magas szintű **mentorálási feladatok** elvégzésére
- **szervezeti egység vezetésére**
- graduális és postgraduális **oktatási tevékenységek szervezésére, végzésére**
- **klinikai kutatások** megtervezésére, lebonyolítására
- felkészültek tanulmányaik **doktori képzésben** történő folytatására

MSc képzés

Bemeneti követelmény:

Szülésznői BSc

OKJ 5.4 és OKJ 5.5 + egészségügyi BSc + elmúlt 10 évben folyamatos szülészeti munka

Képzési idő: 4 félév

Összegyűjtendő kredit: 120 (kb 60-70% elméleti)

Diploma feltétele: középfokú (B2 komplex) nyelvvizsga vagy azonos értékű nyelvtudás

Képzés formája: nappali – levelező

Indulás: 2025

MSc szakon végzettek képességei

Várandós gondozás

- Kóros leletek kiszűrése, teendők megtervezése**
- Magas kockázatú, hospitalizációt nem igénylő várandósok gondozása**
- NST önálló értékelése, kiadása**
- Meghatározott sürgősségi kórképekben (fenyegető koraszülés, súlyos hipertonia, eclampsia stb.) terápia megindítása**
- Újszülött újraélesztés**

Sürgősségi ellátás

- pre és intrahospitalis sürgősségi ellátást igénylő várandósok felismerése**
laboratóriumi és képalkotó vizsgálatok elrendelése

Gyermekágyas gondozása

- Az anya edukációja**
- A gyermekágyas követése**

MSc szakon végzettek képességei

Családtervezés, praeconceptionális gondozás

- edukációs programok tervezése, lebonyolítása**

Meddőség

- humán reprodukciós zavarok kivizsgálásának, terápiájának menedzselése**
- vizsgálati leletek értelmezése**

Tudományos tevékenység

- Kutatási programok önálló megtervezése, megszervezése, lebonyolítása**
- PhD fokozatszerzés**

Vezetői feladatok

- Menedzsment-, jogi ismeretek és vezetői készségek alapján irányítói feladatok**